

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет природничих наук

Кафедра агрохімії і ґрунтознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Селекція і насінництво польових культур»

Освітня програма – Агрономія

Спеціальність – 201 Агрономія

Галузь знань – 20 Аграрні науки та продовольство

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 2 від “11” 09. 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Селекція і насінництво польових культур
Викладач (-і)	Турак Оксана Дмитрівна
Контактний телефон викладача	0672914141
E-mail викладача	makarchuk@ukr.net
Формат дисципліни	вибіркова
Обсяг дисципліни	6 кредитів ECTS, 180 год., з них: 30 год. лекційних, 20 практичних та 10 год. лабораторних занять, 120 год. самостійна робота, вид контролю – залік.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua/
Консультації	кожний місяць 2 години
2. Анотація до курсу	
«Селекція і насінництво польових культур» є навчальною дисципліною, яка передбачена вибірковою частиною освітньої програми фахівців освітнього рівня «бакалавр».	
3. Мета та цілі курсу	
<p>Метою викладання навчальної дисципліни «Селекція і насінництво польових культур» є дати студентам глибокі знання з теорії та практики селекційно-насінницької роботи. Селекція дозволяє найбільш повно використовувати потенціал культури, головним завданням насінництва є реалізація досягнень селекції, збереження в процесі розмноження сортів і гібридів усіх морфологічних ознак і біологічних властивостей насіння.</p> <p>Насінництво - наука, предметом якої є розробка організаційних форм і технологічних прийомів одержання високоякісного насіння сортів і гібридів, включених в Державний реєстр сортів рослин України.</p> <p>Основна мета насінництва - найбільш повна реалізація урожайних можливостей сортів (гібридів) із збереженням їх господарсько-біологічних властивостей з використанням методів генетики, біотехнології, рослинництва, фітопатології та інших наук.</p> <p>Завданням дисципліни є підготовка фахівців до самостійної роботи у сільськогосподарських підприємствах, державних та фермерських господарствах різних форм власності, теоретичне і практичне вивчення студентами селекції і насінництва провідних сільськогосподарських культур.</p>	
4. Результати навчання (компетентності)	
<p>У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ завдання з селекції та насінництва в сучасних умовах; ✓ теоретичні засади та методи селекції; 	

- ✓ суть селекційного процесу;
- ✓ сортовипробування під час створення сорту та методика проведення Державної кваліфікаційної експертизи (ДКЕ);
- ✓ занесення нових сортів до Реєстру сортів рослин України;
- ✓ організацію та технологію насінництва;
- ✓ сортовий контроль якостей насіння та посівів;
- ✓ документацію сортового насіння.

вміти:

- ✓ проводити гібридизацію;
- ✓ відбирати рослини різними методами;
- ✓ виконувати селекційно-насінницькі роботи в розсадниках селекційного процесу та ДКЕ;
- ✓ складати технологічні карти виробництва сортового насіння;
- ✓ проводити сортові та видові прополки посівів.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу – 6 кредитів ECTS, 180 год.

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	30
практичні заняття	20
лабораторні заняття	10
самостійна робота	120

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий / вибірковий
VII	201 Агрономія	4 курс ОР «бакалавр»	обов'язковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Селекція як наука, історія розвитку селекції.	Лекція	1-5	Ознайомитись із історією розвитку селекції як науки. 2 год.		1-й тиждень навчання
Аналіз снопового матеріалу за господарськими ознаками для встановлення ступеня їх мінливості	Практичне заняття	2,7,8	Розглянути та вивчити методика аналізу снопового матеріалу. 2 год.	2,5	
Поняття про сорти. Значення сорту для сільськогосподарського виробництва. Вихідний матеріал у селекції	Лекція	1,3,4	Ознайомитись із поняттям про сорти та їх значенням для с.г.виробництва 2 год.		2-й тиждень навчання

Аналіз коефіцієнтів кореляції між господарсько-цінними ознаками у сортів озимої пшениці	Практичне заняття	2	Вивчити аналіз коефіцієнтів кореляції між господарсько-цінними ознаками у сортів озимої пшениці. 2 год.	5	
Створення вихідного матеріалу методами внутрішньовидової і віддаленої гібридизації.	Лекція	1,3,4	Ознайомитись із створенням вихідного матеріалу методами внутрішньовидової і віддаленої гібридизації 2 год.		3-й тиждень навчання
Вивчення методики і техніки гібридизації	Практичне заняття	2	Розглянути та вивчити методики і техніки гібридизації. 2 год.	2,5	
Методи добору. Штучний добір головний метод селекції.	Лекція	1,3,4	Ознайомитись із методами добору у селекції. 2 год.		4-й тиждень навчання
Вивчення методів добору	Практичне заняття	2	Розглянути та вивчити методи добору. 2 год.	5	
Методи добору. Штучний добір головний метод селекції.	Лекція	1,12, 10	Ознайомитись із методами добору у селекції. 2 год.		5-й тиждень навчання
Методика сортовипробування. Державна кваліфікаційна експертиза	Практичне заняття	2	Розглянути та вивчити методику сортовипробування 2 год.	5	
Експериментальний мутагенез та поліплоїдія.	Лекція	1,12, 10,15	Ознайомитись із експериментальним мутагенезом та поліплоїдією. 2 год.		6-й тиждень навчання
Генетичні групи, види, різновидності пшениць. Вивчення сортів озимої м'якої та твердої пшениці.	Лабораторне заняття	2	Розглянути та вивчити генетичні групи, види, різновидності пшениць. Вивчити сорти озимої м'якої та твердої пшениці. 2 год.	5	

Гетерозис і його використання у селекції.	Лекція	1,12, 10,15	Ознайомитись із гетерозисом і його використанням у селекції. 2 год.		7-й тиждень навчання
Генетичні групи, види, різновидності пшениць. Вивчення сортів озимої м'якої та твердої пшениці	Практичне заняття	2	Розглянути та вивчити генетичні групи, види, різновидності пшениць. Вивчити сорти озимої м'якої та твердої пшениці. 2 год.	5	
Методи оцінювання селекційного матеріалу.	Лекція	1,12, 10,15	Ознайомитись із методами оцінювання селекційного матеріалу. 2 год.		8-й тиждень навчання
Вивчення сортових ознак та сортів жита та тритикале. Вивчення сортових ознак та сортів ячменю і вівса, гороху.	Лабораторне заняття	2	Розглянути та вивчити сортові ознаки та сорти жита та тритикале, ячменю і вівса, гороху. 2 год.	5	
Цитоплазматична чоловіча стерильність (ЦЧС) її типи та використання в селекції	Лекція	1,12, 10,15	Ознайомитись із цитоплазматичною чоловічою стерильністю (ЦЧС) її типами та використанням в селекції. 2 год.		9-й тиждень навчання
Вивчення сортових ознак та сортів жита та тритикале. Вивчення сортових ознак та сортів ячменю і вівса, гороху.	Практичне заняття	2	Розглянути та вивчити сортові ознаки та сорти жита та тритикале, ячменю і вівса, гороху. 2 год.	2,5	
Організація і техніка селекційного процесу	Лекція	1,12, 10,15	Ознайомитись із організацією і технікою селекційного процесу. 2 год.		10-й тиждень навчання
Класифікація за ФАО та вивчення гібридів кукурудзи	Лабораторне	2	Розглянути та вивчити	2,5	

	заняття		класифікацію за ФАО та гібриди кукурудзи. 2 год.		
Завдання Державної кваліфікаційної експертизи сортів рослин України. Організація ДКЕ та її проведення.	Лекція	1,12, 10,15	Ознайомитись із завданнями Державної кваліфікаційної експертизи сортів рослин України. 2 год.		11-й тиждень навчання
Класифікація за ФАО та вивчення гібридів кукурудзи	Практи- чне заняття	2	Розглянути та вивчити класифікацію за ФАО та гібриди кукурудзи. 2 год.	2,5	
Теоретичні основи насінництва. Організація насінництва в сучасних умовах.	Лекція	1,12, 10,15	Розглянути та вивчити теоретичні основи насінництва. 2 год.		12-й тиждень навчання
Системи насінництва зернових культур. Ланки схеми первинного насінництва зернових.	Лабора- торне заняття	2	Розглянути та вивчити ланки схеми первинного насінництва зернових культур. 2 год.	2,5	
Виробництво насіння еліти у науково-дослідних установах.	Лекція	1,12, 10,15	Розглянути та вивчити виробництво насіння еліти у науково-дослідних установах. 2 год.		13-й тиждень навчання
Розрахунки потреби насіння, насінницьких площ зернових культур. Системи насінництва кукурудзи. Ланки первинного насінництва.	Практи- чне заняття	2	Розглянути та навчитись прово- дити розрахунки потреб насіння, насінницьких площ зернових культур. 2 год.	2,5	
Використання гетерозису в насінництві	Лекція	1,12, 10,15	Розглянути та вивчити використання гетерозису в насінництві. 2 год.		14-й тиждень навчання
Схеми вирощування гібридного насіння. Розрахунки потреби насіння	Практи- чне заняття	2	Розглянути та вивчити схеми вирощування		

насінницьких площ кукурудзи			гібридного насіння. Навчитись проводити розрахунки потреб насіння насінницьких площ кукурудзи. 2 год.		
Державний і внутрішньогосподарський сортовий контроль у насінництві сільськогосподарських культур	Лекція	1,12, 10,15	Розглянути та вивчити державний і внутрішньогосподарський сортовий контроль у насінництві сільськогосподарських культур. 2 год.		15-й тиждень навчання
Апробація (інспектування) сортових посівів. Методика та техніка. Документація.	Лабораторне заняття	2,7	Розглянути та вивчити методику проведення апробації сортових посівів. 2 год.	2,5	

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	50 балів студенти отримує під час проведення практично-лабораторних заняттях; 50 балів студент отримує за складання заліку.
Вимоги до письмової роботи	Заліковий білет містить три описові завдання. Після написання роботи проходить усний захист (за потреби).
Практичні заняття	Кожне заняття оцінюється в 5 балів, 5 балів студент може отримати за оформлення і презентацію індивідуального завдання. Без захисту індивідуальної роботи студент не допускається до здачі заліку.
Умови допуску до підсумкового контролю	Під час навчання на практично-лабораторних заняттях отримати не менше 25 балів, а також, обов'язково захистити індивідуальну роботу згідно обраної тематики.

7. Політика курсу

Регулярне відвідування аудиторних занять, активна участь в обговоренні розглянутих питань, відпрацювання пропущених занять в назначений викладачем час з дозволу деканату.

8. Рекомендована література

1. Молоцький М.Я., Васильківський С.П., Князюк В.І., Власенко В.А. «Селекція і насінництво сільськогосподарських рослин», Київ, «Вища освіта» 2006р.-463 с.
2. Молоцький М.Я., Васильківський С.П., Князюк В.І. «Селекція та насінництво

- польових культур» Практикум. Б/Ц, 2008.-192с.
3. Гаврилюк М.М. «Основи сучасного насінництва» - К.: ННЦ ІАЕ, 2004.- 256с.
 4. Закон України «Про насіння та садивний матеріал», 2002 р
 5. Зозуля О.Л., Мамалига В.С. «Селекція і насінництво польових культур» К.: Урожай, 1993. - 416с.
 6. Методика проведення інспектування сортових посівів кукурудзи та сорго, Київ 2009.
 7. Соколов В.М., Мельник С.І. «Методика проведення апробації сортових посівів зернових культур». - Одеса-Київ - 2009.
 8. Державні реєстри сортів рослин України (2009 та послідуючих років)
 9. Мельничук М.Д., Новак Т.В., Кунах В.А. «Біотехнологія рослин». Київ. - Поліграфконсантілг, 2005.- 520 с.
 10. Макрушин М.М. «Насінництво» Київ, Флора, 2011.- 400 с
 11. Шемавнев В.І., Ковалевська Н.І., Мороз В.В. «Насінництво польових культур». Підручник, Дніпропетровськ,
 12. «Насінництво і насіннезнавство польових культур» (за ред. М.М. Гаврилюка), Харків, 2007. - 216 с.
 13. ДСТУ 2240-93 «Насіння сільськогосподарських культур. Сортіві та посівні якості». Держстандарт України, 1994.
 14. Міжнародна конвенція з охорони нових сортів рослин (під ред.. В.В. Вовкодава). Київ, 2006. - 31 с.
 15. Кіндрок М.О., Соколов В.М., Вишневський «Насінництво з основами насіннезнавства». - Київ, Аграрна наука, 2012. – 264 С.

Викладач _____ О.Д.Турак